

Transaktionsanalyse

Af Jørgen Bøge, Viby Gymnasium

Begreber

Transaktions- analysens jegtilstande	Psykoanalysens begreber	Udtryk	Modtager/transaktionspartner
Forældrejeg	Overjeg	Omsorg, hjælp, støtte, tilrettevisning, grænsesætning	Taler til barnet i den anden
Voksenjeg	Jeg	Rationalitet, fornuft, skelnen, tilpasning	Taler til den andens voksenjeg
Barnejeg	Det	Behov, følelser, impulsivitet	Taler til forælderen i den anden

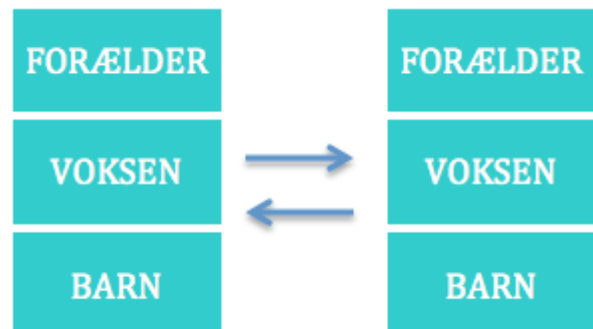
Transaktionstyper

Simpel transaktion

Fra én jegtilstand til den tilsvarende, og tilbage igen, fx:

1. voksenjeg --> voksenjeg
2. voksenjeg <-- voksenjeg

Kommunikationen er symmetrisk og ukompliceret, let at forstå og forholde sig til, uden skjulte dagsordener.

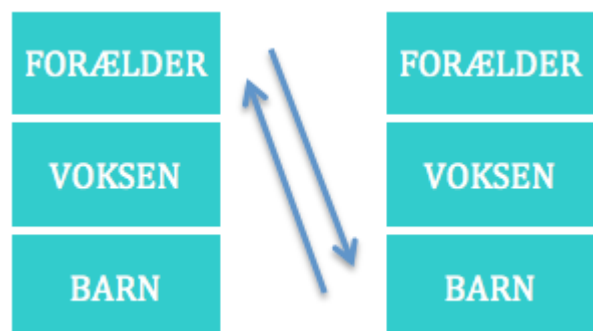

Komplementær transaktion

Stabil kommunikation i en fast rollefordeling mellem to forskellige jegtilstanden, fx:

1. forældrejeg --> barnejeg
2. forældrejeg <-- barnejeg

Kommunikationen er asymmetrisk i den forstand at der kommunikeres mellem to personer på forskellige kompetence- og erfaringsniveauer, men den er som regel ukompliceret og let at forholde sig til fordi rollefordelingen er tydelig og accepteret af deltagerne. Der kan opstå problemer hvis den

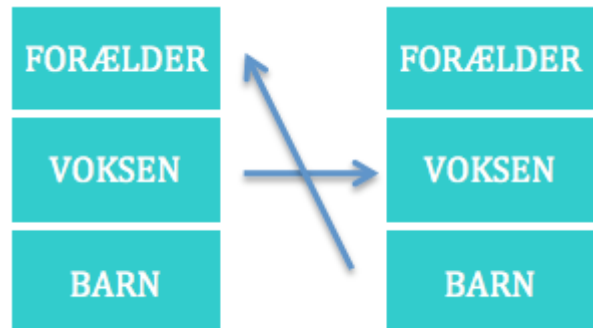
der står underst i hierarkiet, ikke længere godtager sin placering.

Krydset transaktion

Forskellige jeg-tilstande kommer i spil i hhv. afsender- og modtagerrolle, fx:

1. voksenjeg --> voksenjeg
2. barnejeg --> forældrejeg

Kommunikationen er asymmetrisk, samt uklar og præget af dårlig forståelse. Her er mulighed for at gå galt i byen og misforstå hinandens hensigter. Her starter mange skænderier — og det der er værre!

Skjult/blandet kommunikation

Samtidig kommunikation på to forskellige planer, heraf det ene budskab som undertekst, fx:

1. voksenjeg --> voksenjeg + forældrejeg --> barnejeg

Kommunikationen er uklar, asymmetrisk og kan være præget af et skjult magtforhold. Den kan også være præget af ironi og humor, og i den forstand optræde positivt som en leg med, eller en udfordring af hinandens forståelse.

